

ความเป็นมาและโอกาสในการประกอบอาชีพของคนพิการทางสายตา

โดยกล่าวสำหรับเนื้อหาในบทนี้ทางผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงความเป็นมาของคนตาบอดในการประกอบอาชีพต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำงานในสถานประกอบการเอกชน หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนการประกอบอาชีพอิสระ นอกจากนั้นแล้วทางผู้วิจัยยังจะได้กล่าวถึงนโยบายต่าง ๆ ของภาครัฐที่ได้เข้ามามีส่วนช่วยให้คนตาบอดมีโอกาสในการประกอบอาชีพเหล่านี้เพิ่มมากขึ้น

ในอดีตนั้นกลุ่มคนตาบอดเองก็ไม่ได้มีชีวิตที่แตกต่างไปจากกลุ่มคนพิการประเภทอื่น ๆ กล่าวคือ สังคมไทยยังมีความเชื่อที่ว่าคนพิการเป็นคนที่ไม่มีความสามารถ เป็นคนที่น่าสงสาร และความพิการเองก็เป็นสัญลักษณ์ของสิ่งที่เลวร้าย การที่จะให้คนพิการทำงานนั้นนับได้ว่าเป็นการสร้างเวรกรรม เพราะการกระทำดังกล่าวเป็นการซ้ำเติมคนพิการให้ทุกข์ทรมานมากยิ่งขึ้น ซึ่งความเชื่อดังกล่าวนี้ได้ส่งผลกระทบต่อคนพิการเป็นอย่างมาก โดยผู้ปกครองของเด็กพิการที่มี ความเชื่อดังกล่าวนี้จึงไม่คิดที่จะกระตุ้นให้ลูกหลานที่มีความพิการมีพัฒนาการเช่นเด็กทั่วไป เด็กพิการไม่ได้ถูกฝึกให้ทำอะไร ๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำกิจวัตรประจำวันของตนเองหรือการช่วยเหลืองานบ้าน แต่เด็กพิการจะถูกปล่อยให้ไปตามยถากรรมหรือในบางกรณีเด็กพิการเองก็ได้รับการเอาใจใส่จากคนในครอบครัวมากเกินไป จึงส่งผลให้เด็กพิการเหล่านี้ขาดการพัฒนาทางด้านร่างกาย นอกจากนั้นแล้วในบางครอบครัวก็รู้สึกอับอายที่มีเด็กพิการจึงได้ซ่อนเด็กพิการไว้ในบ้านเพราะกลัวคนอื่นเห็น หรือมีฉะนั้นก็ผลักรถการเลี้ยงดูเด็กพิการไปให้พ้นตัวเสีย (วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ และคณะ, 2546: 46)

ยิ่งไปกว่านั้นผู้ปกครองของเด็กพิการส่วนใหญ่ไม่คิดที่จะให้บุตรหลานของตนที่มีความพิการได้เรียนหนังสือ เพราะคิดว่าบุตรหลานของตนไม่สามารถที่จะเรียนได้ และมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติการประถมศึกษา พ.ศ. 2478 ได้มีข้อยกเว้นว่าผู้ปกครองไม่มีความผิดในกรณีไม่ให้เด็กพิการเรียนหนังสือ โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูอาจารย์เองก็เห็นว่า การสอนเด็กพิการนั้นมีความยุ่งยากกว่าการสอนเด็กทั่วไป และตนเองก็ไม่มีความรู้ที่จะสอนเด็กพิการ ด้วยเหตุเหล่านี้ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมักจะอ้างพระราชบัญญัติการประถมศึกษา พ.ศ. 2478 เพื่อให้ผู้ปกครองของเด็กพิการเซ็นยินยอมที่จะไม่นำบุตรหลานมาเรียนหนังสือ หรือในบางกรณีผู้บริหารสถานศึกษาก็อ้างถึงในความไม่พร้อมของสถานศึกษาในการรับเด็กพิการเข้าศึกษา ซึ่งจากโอกาสทางการศึกษาของคนพิการที่มีอยู่อย่างจำกัดนี้จึงส่งผลให้คนตาบอดและคนพิการอื่นไม่สามารถที่จะประกอบอาชีพได้ (วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ และคณะ, 2546: 47)

แต่อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ. 2482 นางสาวเจนีวีฟ คอลฟิลด์ (Miss Genevieve Caulfield) สตรีชาวอเมริกันได้เข้ามาก่อตั้งโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพขึ้น โดยความช่วยเหลือของนายแพทย์ฝน แสงสิงแก้ว ซึ่งโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพนี้เป็นโรงเรียนแห่งแรกที่ทำให้การศึกษาแก่คนพิการ จึงทำให้คนตาบอดเป็นคนพิการกลุ่มแรกที่มีโอกาสได้เรียนหนังสือในโรงเรียนเฉพาะความพิการ ต่อมาภายหลังทั้งภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนได้เปิดโรงเรียนสอนคนตาบอดขึ้นอีกหลายแห่งในทุกภูมิภาคของประเทศ โดยปัจจุบันนี้มีโรงเรียนสอนคนตาบอดที่กระจายอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศทั้งหมด 11 แห่ง โดยแบ่งเป็นโรงเรียนของรัฐบาล 2 แห่ง และโรงเรียนขององค์กรพัฒนาเอกชน 9 แห่ง การก่อตั้งโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพของมิสคอลฟิลด์ ในช่วงแรกนั้นยังต้องประสบปัญหาอันเกิดจากความเชื่อของผู้ปกครองของเด็กตาบอดที่ว่าคนตาบอดไม่สามารถเรียนหนังสือได้ ผู้ปกครองของเด็กตาบอดที่มีความเชื่อดังกล่าวนี้จึงไม่ยินยอมที่จะส่งลูกหลานของตนมาเรียนหนังสือที่โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพฯ แต่ด้วยความเชื่อที่ว่าคนตาบอดมีศักยภาพสามารถพัฒนาได้ของมิสคอลฟิลด์ และนายแพทย์ฝน แสงสิงแก้ว มิสคอลฟิลด์จึงยินยอมเสียค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ทั้งหมดแทนผู้ปกครองที่ส่งลูกหลานมาเรียนหนังสือ นอกจากนั้นแล้ว มิสคอลฟิลด์ยังได้รับเด็กตาบอดที่ถูกทอดทิ้งมาเรียนหนังสือด้วย และเมื่อมีเด็กตาบอดมาเรียนหนังสือที่โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพเพิ่มมากขึ้น มิสคอลฟิลด์ก็มีภาระค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนให้เด็กตาบอดได้เรียนหนังสือเพิ่มขึ้นตามไปด้วย มิสคอลฟิลด์จึงได้จัดตั้งมูลนิธิขึ้นในปี พ.ศ. 2484 ซึ่งปัจจุบันมีชื่อว่า "มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์" เพื่อหารายได้มาเป็นค่าใช้จ่ายภายในโรงเรียน (วิริยะ และคณะ, 2547: 49)

ถึงแม้ว่าคนตาบอดจะมีโอกาสได้เรียนหนังสือแล้วก็ตาม แต่คนตาบอดเหล่านี้ก็ไม่สามารถที่จะอาศัยอยู่ในโรงเรียนในฐานะนักเรียนไปตลอดได้ เพราะคนตาบอดเองก็มีความต้องการที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อหารายได้เลี้ยงปากเลี้ยงท้องเช่นเดียวกับคนอื่นทั่วไป แต่ด้วยสังคมไทยในสมัยนั้นคนส่วนใหญ่ยังไม่เชื่อในศักยภาพของคนตาบอด จึงแทบจะไม่มีนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการใดรับคนตาบอดเข้าทำงานเลย นอกจากนั้นแล้ว ในสมัยนั้นกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ ก็ยังมีบทบัญญัติที่จำกัดไม่ให้คนพิการประกอบอาชีพนั้น ๆ ได้ จึงทำให้คนตาบอดที่จบการศึกษาจากโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพในยุคแรก ๆ ต้องเป็นครูช่วยสอนนักเรียนในโรงเรียนสอนคนตาบอด นอกเหนือจากการเป็นครูในโรงเรียนสอนคนตาบอดแล้ว ก็ยังมีคนตาบอดอีกกลุ่มหนึ่งเลือกที่จะประกอบอาชีพอิสระโดยการเล่นดนตรี และร้องเพลง (วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ และคณะ, 2546: 49)

วิวัฒนาการในการประกอบอาชีพของคนตาบอดก็ค่อย ๆ พัฒนามาเป็นลำดับ โดยหลังจากที่คนตาบอดได้รับการจ้างให้เป็นครูช่วยสอนเด็กนักเรียนตาบอดในโรงเรียนสอนคนตาบอดแล้ว คนตาบอดในรุ่นต่อมาก็เริ่มมีโอกาสดำเนินการจ้างงานจากสถานประกอบการ

ของเอกชน สถานทีราชการ และรัฐวิสาหกิจ และในส่วนของคนตาบอดที่ประกอบอาชีพอิสระโดยการเล่นดนตรี และ ร้องเพลงนั้น คนตาบอดในรุ่นหลัง ๆ ก็ได้ประกอบอาชีพอิสระอาชีพอื่น ๆ อีก ไม่ว่าจะเป็นอาชีพค้าขาย อาชีพพจนานุกรมโบราณ และอาชีพทำนายโชคชะตา เป็นต้น ซึ่งรายละเอียดในการประกอบอาชีพของคนตาบอดทั้งในส่วนของความเป็นลูกจ้างประจำและการประกอบอาชีพอิสระนั้นทางผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงในลำดับต่อไป

3.1 ความเป็นมาของคนตาบอดในการประกอบอาชีพในหน่วยงานของรัฐและสถานประกอบการเอกชน

ถึงแม้ว่าคนตาบอดจะเริ่มได้รับโอกาสทางด้านการศึกษาจากการเข้ามาก่อตั้งโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพของมิสคอลลีลด์ ในปี พ.ศ. 2482 แล้วก็ตาม แต่โอกาสในการประกอบอาชีพของคนตาบอดยังมีข้อจำกัดอยู่มาก ไม่ว่าจะเป็นข้อจำกัดที่มีสาเหตุมาจากทัศนคติของคนส่วนใหญ่ในสังคมที่ไม่เชื่อในศักยภาพของคนตาบอด จึงทำให้แทบจะไม่มีนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการเอกชนใดเลยที่มีความประสงค์ที่จะรับคนตาบอดเข้าทำงาน

นอกจากนั้นแล้ว ด้วยข้อจำกัดที่เกิดจากบทบัญญัติของกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ ซึ่งได้บัญญัติให้คนที่ประกอบอาชีพตามกฎหมายและกฎระเบียบนั้น ๆ ต้องไม่เป็นคนพิการ ซึ่งแน่นอนว่าบทบัญญัติของกฎหมายและกฎระเบียบเหล่านี้ย่อมส่งผลให้คนตาบอดไม่สามารถประกอบอาชีพนั้น ๆ ได้ด้วย จึงทำให้คนตาบอดที่จบการศึกษาในยุคแรกๆ ได้รับการส่งเสริมจากมิสคอลลีลด์ ให้เริ่มทำงานเป็นครูสอนเด็กตาบอดในโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ ก่อน

เนื่องจากมิสคอลลีลด์มีความเชื่อว่า การส่งเสริมให้คนตาบอดได้ทำงานเป็นครูสอนเด็กตาบอดนั้น จะช่วยทำให้กรรมการของมูลนิธิและบุคคลอื่นที่มีโอกาสได้เข้ามาเยี่ยมเยียนโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ ได้เห็นว่าหลังจากที่คนตาบอดได้รับการศึกษาแล้ว คนตาบอดเองก็สามารถที่จะทำงานได้ อันจะทำให้คนเหล่านี้ได้ยอมรับในศักยภาพของคนตาบอด ประกอบกับในการสอนหนังสือแก่นักเรียนตาบอดนั้น ในบางวิชาครูที่ตาบอดก็สามารถสอนนักเรียน ตาบอดได้ไม่ต่างจากคนทั่วไป โดยคนตาบอดที่จบการศึกษาจากโรงเรียนสอนคนตาบอดในยุคแรก ๆ แล้วมาทำงานเป็นครูสอนเด็กนักเรียนตาบอดได้แก่ นางสาวสหัชยา ไซติกเสถียร นายเสถียร นายวัฒนา นายปิยะ โกสินานท์ นางอรอร่า ศรีบัวพันธุ์ และจากการที่คนตาบอดมีโอกาสดำเนินการศึกษาก่อนของตนเองออกมาในการทำงานเป็นครูสอนนักเรียนตาบอดที่โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ จนเป็นที่ประจักษ์แก่กรรมการของมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์

ตลอดจนบุคคลที่มีโอกาสได้เข้ามาเยี่ยมเยียนคนตาบอดที่โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ จึงทำให้คนตาบอดที่จบการศึกษาในยุคต่อมามีโอกาสได้ทำงานในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และสถานประกอบการเอกชนเพิ่มมากขึ้น

กล่าวได้ว่า โอกาสของคนตาบอดในการได้ทำงานในสถานประกอบการของเอกชนนั้น เริ่มมาจากการที่ชาวต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวต่างชาติที่ทำงานในสถานทูตและภริยาได้มีโอกาสมาเยี่ยมเยียนและสอนภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนตาบอดในโรงเรียนสอนคนตาบอด จึงส่งผลให้ชาวต่างชาติเหล่านี้ได้เห็นถึงศักยภาพของคนตาบอดไทย และในฐานะที่มีสคอลลฟิลด์เอง ก็เป็นชาวต่างชาติที่มาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเหมือนกันจึงทำให้ชาวต่างชาติที่มีโอกาสมาเยี่ยมเยียนโรงเรียนสอนคนตาบอดกับมีสคอลลฟิลด์มีความสนิทสนมกันในเวลาอันรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้เอง มีสคอลลฟิลด์ จึงได้พยายามผลักดันให้คนตาบอดได้มีโอกาสไปทำงานในหน่วยงานและสถานประกอบการของชาวต่างชาติตลอดจนสถานประกอบการที่ชาวต่างชาติเข้ามามีบทบาทในการบริหาร โดยมีเจ้าหน้าที่สถานทูตของประเทศต่าง ๆ เป็นตัวกลางสำคัญในการติดต่อประสานงาน ซึ่งก็มี คนตาบอดจำนวนหนึ่งที่มีโอกาสได้ไปทำงานในหน่วยงานของชาวต่างชาติที่ตั้งอยู่ในประเทศไทยตลอดจนสถานประกอบการเอกชนที่ชาวต่างชาติได้มีส่วนในการบริหาร เช่น นายเสถียร ศุภจิตร์สวัสดิ์ ได้ไปทำงานในหน่วยงานข่าวสารของอเมริกันประจำประเทศไทย นายยุทธนา ศรีมูลชัย ได้รับการช่วยเหลือจาก Mr. John E. Coleman ซึ่งเป็นกรรมการผู้จัดการของโรงแรมโอเรียลเทล ให้ได้ทำงานเป็นนักเปียโนที่โรงแรมโอเรียลเทล และได้รับการช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่สถานทูตออสเตรเลียให้ได้ทำงานเป็นพนักงานพิมพ์ข่าวภาษาอังกฤษที่สถานทูตออสเตรเลีย นางดารินี ทินมณี ได้รับความช่วยเหลือจาก Mrs. H.E. Calkoen ซึ่งเป็นภริยาของเอกอัครราชทูตเนเธอร์แลนด์ประจำประเทศไทยให้ทำงานในตำแหน่งพนักงานสลับสายโทรศัพท์ที่สถานทูตเนเธอร์แลนด์ นางสาวชุลีกร ไทยสงวนวรกุล ได้รับความช่วยเหลือจาก Mrs. Barbara Schaaf ซึ่งเป็นภริยาของเลขาธิการสำนักงานพัฒนากลุ่มแม่น้ำโขง ให้ได้ทำงานที่สำนักงานพัฒนาแม่น้ำโขง นายนุกร ไซติวรวรรณ ทำงานเป็นพนักงานพิมพ์เอกสารภาษาอังกฤษที่สำนักงานที่ปรึกษาากฎหมายสากล เป็นต้น นอกจากนี้แล้วการที่บุคคลที่มาดำรงตำแหน่งกรรมการของมูลนิธินั้นผู้ที่มีความกว้างขวางในวงสังคม มีโอกาสได้เห็นถึงศักยภาพของคนตาบอด กรรมการมูลนิธิเหล่านี้จึงพยายามส่งเสริมให้คนตาบอดมีโอกาสเข้าไปทำงานในสถานประกอบการเอกชนที่กรรมการของมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ไม่ว่าจะเป็นความเกี่ยวข้องโดยตรงและทางอ้อม

ต่อมาภายหลังคนไทยที่เป็นเจ้าของสถานประกอบการเอกชนก็เริ่มมีโอกาสดูเห็นถึงศักยภาพของคนตาบอดเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นจากการที่เจ้าของสถานประกอบการเอกชนเหล่านี้ได้มีโอกาสแวะมาเยี่ยมเยียนเด็กนักเรียนในโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพฯ หรือการที่เจ้าของสถานประกอบการเอกชนเหล่านี้มีโอกาสได้รับทราบถึงศักยภาพของคนตาบอดจากการบอกเล่าต่อ ๆ กันมา จึงทำให้มีเจ้าของสถานประกอบการเอกชนมีความประสงค์ที่จะรับคนตาบอดเข้าทำงานเพิ่มมากขึ้น โดยตำแหน่งงานที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการเอกชน

นิยมจ้างคนตาบอดนั้นได้แก่ พนักงานสลัทรายโทรศัพท์ พนักงานแปลภาษาอังกฤษ พนักงานบรรณารักษ์ประจำห้องอาหาร เป็นต้น นอกจากนั้นแล้วคนตาบอดยังได้รับการจ้างงานจาก นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการเอกชนให้ทำงานอื่น ๆ เช่น พนักงานช่วยพับเอกสารและช่วยปั๊มปกในโรงพิมพ์ พนักงานเย็บรองเท้า พนักงานเย็บร่ม เป็นต้น แต่งานเหล่านี้ไม่ค่อยได้รับความนิยมนอกจากคนตาบอดมากนัก เพราะเป็นงานที่ผู้ทำได้รับรายได้เป็นรายชิ้นหรือรายชั่วโมง โดยหากคนตาบอดมีตำแหน่งงานอื่นที่มั่นคงกว่า คนตาบอดก็จะเปลี่ยนไปทำงานในตำแหน่งงานอื่น ซึ่งส่วนมากก็มักจะเป็นพนักงานสลัทรายโทรศัพท์ หรือมีฉะนั้นก็จะไปประกอบอาชีพอิสระซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป (วิรัช ศรีตุลานนท์, สัมภาษณ์, 21 มีนาคม 2550)

ถึงแม้ว่าจะมีนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการมีความประสงค์ในการจ้างงานคนตาบอด แต่ทว่าเมื่อจำนวนคนพิการตลอดจนจำนวนคนตาบอดที่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพมีเพิ่มมากขึ้น แต่ระบบการจ้างงานคนพิการของสถานประกอบการเอกชนในสังคมไทยยังเป็นระบบเมตตารธรรม กล่าวคือหากนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการใดมีความพึงพอใจที่จะรับคนพิการเข้าทำงานก็รับไป แต่หากนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการใดไม่ประสงค์ที่จะรับคนพิการเข้าทำงานก็ไม่เป็นไร ซึ่งก็มีนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจำนวนไม่น้อยที่ไม่ยอมรับคนพิการเข้าทำงาน จึงส่งผลให้มีคนพิการและคนตาบอดจำนวนมากที่ไม่ได้รับโอกาสในการจ้างงานจากสถานประกอบการเอกชน ด้วยเหตุนี้ในตอนที่ภาครัฐได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ซึ่งนับได้ว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติฉบับแรกที่ภาครัฐจัดทำขึ้นสำหรับคนพิการ จึงมีการเสนอให้ร่างพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการฉบับนี้มีบทบัญญัติที่ช่วยให้คนพิการมีโอกาสได้รับการจ้างงานจากสถานประกอบการเอกชนเพิ่มมากขึ้น อันนำมาสู่การมีบทบัญญัติในมาตรา ๑๗ วรรคสอง และมาตรา ๑๘ วรรคสองของพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ในท้ายที่สุด แต่อย่างไรก็ตามหลังจากที่ภาครัฐได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในปีพ.ศ.2534แล้ว ภาครัฐก็ยังคงจัดทำแนวทางปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยออกมาในรูปของกฎกระทรวง โดยในปีพ.ศ. 2537 ภาครัฐได้ประกาศใช้กฎกระทรวง พ.ศ. 2537 ซึ่งออกตามความในมาตรา ๑๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ซึ่งทำให้มาตรการในการส่งเสริมคนพิการเข้าทำงานในสถานประกอบการเอกชนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 จนถึงปัจจุบัน

โดยมาตรการของภาครัฐที่เป็นการส่งเสริมให้คนพิการมีโอกาสได้รับการจ้างงานจากสถานประกอบการเอกชนตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 และกฎกระทรวง พ.ศ. 2537 ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 นั้น ได้กำหนดให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการเอกชน

ใดที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 200 คนขึ้นไป ต้องรับคนพิการที่สามารถทำงานได้เข้าทำงานในอัตราส่วน ลูกจ้างทั้งหมดไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใดทุก 200 คน ต่อคนพิการ 1 คน โดยหากนายจ้างหรือ เจ้าของสถานประกอบการใดมีเศษของลูกจ้างปกติทุก 200 คนที่เกิน 100 คน ให้รับคนพิการเพิ่ม อีก 1 คน (ดู ข้อ 1 ของกฎกระทรวง พ.ศ. 2537 ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติการฟื้นฟู สมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534) โดยหากนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการเอกชนใดซึ่งรับ คนพิการเข้าทำงานมีสิทธินำเงินที่จ่ายให้แก่คนพิการมาหักเป็นค่าใช้จ่ายตามประมวลรัษฎากรได้ เป็น 2 เท่าของจำนวนที่จ่ายจริง (ดู มาตรา ๑๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการฟื้นฟู สมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534) ซึ่งมีผลให้นายจ้างหรือสถานประกอบการเอกชนที่มีกำไร สามารถประหยัดภาษีได้เท่ากับเศษอัตราภาษีส่วนร้อยละด้วยค่าแรงของคนพิการทุกคนที่ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้น ต้องจ้าง (วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ และคณะ, 2546: 55) แต่ถ้าหากนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการเอกชนใดที่มีหน้าที่ต้องรับคนพิการเข้า ทำงาน แต่ประสงค์หรือถูกว่าประสงค์จะไม่รับคนพิการเข้าทำงาน ให้ส่งเงินเข้าสมทบกองทุนฟื้นฟู สมรรถภาพคนพิการที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 เป็นรายปี ปีละครึ่งหนึ่งของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่ใช้บังคับในท้องที่ที่สถานประกอบการ ตั้งอยู่คูณด้วย 365 และคูณด้วยจำนวนคนพิการที่ประสงค์จะไม่รับเข้าทำงาน (ดู ข้อ 3 ของ กฎกระทรวง พ.ศ. 2537 ซึ่งออกตามความในมาตรา ๑๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการฟื้นฟู สมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534)

ซึ่งก็แน่นอนว่าการที่ภาครัฐได้มีมาตรการในการส่งเสริมให้คนพิการมีโอกาสได้รับ การจ้างงานจากนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการเอกชนเพิ่มขึ้นนั้น ย่อมที่จะช่วยให้คนตา บอดมีโอกาสที่จะได้รับการจ้างงานจากนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการเอกชนเพิ่มมากขึ้น ไปด้วย ซึ่งนอกเหนือจากพนักงานสลับสายโทรศัพท์ หรือพนักงานแปลภาษาอังกฤษ ที่นายจ้าง หรือเจ้าของสถานประกอบการนิยมจ้างคนตาบอดอยู่แต่เดิมแล้ว ในยุคต่อ ๆ มา นายจ้างหรือ เจ้าของสถานประกอบการเองก็ยังได้จ้างคนตาบอดในตำแหน่งงานอื่น ๆ อีก เช่น พนักงานขาย ทางโทรศัพท์ พนักงานให้ข้อมูลทางโทรศัพท์ พนักงานธุรการในสำนักงาน เป็นต้น และเนื่องจากได้ มีการขยายตัวขององค์กรเอกชนในรูปแบบของมูลนิธิ สมาคม และองค์กรในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อที่จะ ดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนตาบอดในด้านต่าง ๆ ไปในทุกภูมิภาคของประเทศ จึง ส่งผลให้คนตาบอดได้รับการจ้างงานจากองค์กรต่าง ๆ เหล่านี้เพิ่มมากขึ้นไปด้วย

ส่วนโอกาสของคนตาบอดในการได้ทำงานในหน่วยงานราชการและหน่วยงาน รัฐวิสาหกิจนั้น เริ่มมาจากการที่มีข้าราชการระดับสูงในหน่วยงานราชการต่าง ๆ ได้มีโอกาสมา ดำรงตำแหน่งกรรมการของมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ หรือได้มี โอกาสมาเยี่ยมเยียนคนตาบอดที่โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ ข้าราชการเหล่านี้จึงได้ช่วยให้

คนตาบอดได้มีโอกาสในการทำงานในหน่วยงานราชการ โดยในปี พ.ศ. 2508 นายบุญมา ทรัพย์สกุล ได้เป็นลูกจ้างประจำในตำแหน่งพนักงานพิมพ์อักษรเบรลล์ที่กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา เนื่องมาจากการที่อาจารย์สถาพร สุวรรณนุช ซึ่งเป็นข้าราชการในกระทรวงศึกษาธิการที่จบการศึกษาทางด้านการศึกษาพิเศษจากประเทศสหรัฐอเมริกาได้มาเป็นกรรมการของมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ ด้วยเหตุนี้อาจารย์สถาพร สุวรรณนุช จึงได้พยายามที่จะผลักดันให้คนตาบอดเข้าไปทำงานในกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบกับในขณะนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้ติดต่อกับ American For Overseas Blind Foundation จึงทำให้กระทรวงศึกษาธิการมีแนวความคิดที่จะจัดการอบรมบุคลากรทางด้านการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จ้าง นายบุญมา ทรัพย์สกุล ไปเป็นพนักงานเพื่อช่วยผลิตสื่อในการอบรมดังกล่าวนั่นเอง ต่อมาในปี พ.ศ. 2511 อาจารย์สถาพร สุวรรณนุช ก็ยังได้ผลักดันให้กระทรวงศึกษาธิการจ้าง นายวิรัช ศรีตุลานนท์ ซึ่งเป็นลูกจ้างของมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ในตำแหน่งครูสอนนักเรียนตาบอด ให้ไปเป็นลูกจ้างประจำในตำแหน่งนักการภารโรงที่กองการศึกษาพิเศษ โดยถึงแม้ว่าตำแหน่งของ นายวิรัช ศรีตุลานนท์ คือลูกจ้างประจำในตำแหน่งนักการภารโรงที่กองการศึกษาพิเศษ แต่หน้าที่ความรับผิดชอบของ นายวิรัช ศรีตุลานนท์ ก็คือการเป็นครูสอนเด็กนักเรียนตาบอดที่โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ อยู่เช่นเดิม เนื่องจากว่าทางกระทรวงศึกษาธิการต้องการที่จะจ้าง นายวิรัช ศรีตุลานนท์ แต่กระทรวงศึกษาธิการไม่มีตำแหน่งที่จะบรรจุให้ นายวิรัช ศรีตุลานนท์ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ให้ นายวิรัช ศรีตุลานนท์ เป็นลูกจ้างประจำในตำแหน่งนักการภารโรงไปก่อน แต่อย่างไรก็ตาม ทางกระทรวงศึกษาธิการก็ได้จ่ายค่าตอบแทนให้กับ นายวิรัช ศรีตุลานนท์ ตามวุฒิทางด้านการศึกษาที่ นายวิรัช ศรีตุลานนท์ สำเร็จมา ต่อมาทางกระทรวงศึกษาธิการเองมีความต้องการที่จะขยายระบบการศึกษาสำหรับคนพิการให้ครอบคลุมคนพิการในทุกประเภท ซึ่งก็แน่นอนว่าการขยายระบบการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการนั้นจำเป็นต้องมีการเพิ่มบุคลากร ด้วยเหตุนี้ทางกระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดตำแหน่งผู้สอนคนพิการขึ้นมา จึงทำให้มีคนตาบอดได้รับการจ้างงานให้เป็นลูกจ้างประจำในตำแหน่งผู้สอนคนพิการด้วย

นอกเหนือจากที่คนตาบอดจะมีโอกาสได้ทำงานเป็นลูกจ้างประจำของกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ก็ยังมีหน่วยงานราชการอื่นอีกที่จ้างคนตาบอดเข้าไปทำงาน โดยในปี พ.ศ. 2507 กองสันติบาล กรมตำรวจ ได้เริ่มจ้างคนตาบอดเข้าไปทำงานในตำแหน่งพนักงานวิทยุ เนื่องจาก พ.ต.อ. ชัย สุวรรณ-ศรี ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้กำกับตำรวจกองสันติบาล 7 ได้มีโอกาสรู้จักกับนายปิยะ โกสินานนท์ ซึ่งเป็นครูตาบอดที่สอนอยู่ที่โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ พ.ต.อ. ชัย สุวรรณศรี จึงต้องการที่จะช่วยให้คนตาบอดมีงานทำ จึงได้นำเครื่องรับส่งสัญญาณวิทยุมาให้คนตาบอดได้ทดลองใช้ ซึ่งปรากฏว่าคนตาบอดสามารถที่จะใช้เครื่องรับ

ส่งสัญญาณวิทย์ได้เป็นอย่างดี จึงทำให้ พ.ต.อ. ชัย สุวรรณศรี ได้ให้กองสันติบาล กรมตำรวจ เริ่มจ้างคนตาบอดให้ทำงานในตำแหน่งพนักงานวิทย์ ที่กองสันติบาล กรมตำรวจ โดยในช่วงแรกนั้น กองสันติบาลได้จ้างคนตาบอดเข้าไปทำงานในตำแหน่งพนักงานวิทย์จำนวน 2 คน ได้แก่ นายสุทัศน์ สุขกาย และนายมนัญชัย ธรรมนิยมใหม่ ต่อมาภายหลังสืบเนื่องจากคนตาบอดสามารถทำงานในตำแหน่งดังกล่าวได้เป็นอย่างดี ประกอบกับทางกองสันติบาล กรมตำรวจเอง มีความต้องการพนักงานในตำแหน่งดังกล่าวเพิ่ม จึงส่งผลให้กองสันติบาล กรมตำรวจ ได้จ้างคนตาบอดเข้าไปทำงานในตำแหน่งพนักงานวิทย์เพิ่มอีก 3 คน ได้แก่ นายเล็ก วนิช-เสถียร นายวัฒนา วิริยะพงษ์ และนายทวีสิน พิชญ์โชติกุล

นอกจากนั้นแล้ว สถานพยาบาลของรัฐเองก็ยังได้จ้างคนตาบอดเข้าไปทำงานในตำแหน่ง นักกายภาพบำบัดด้วย โดยนางสาวจินตนา วัฒนานุกิจ ได้เป็นลูกจ้างประจำในตำแหน่ง นักกายภาพบำบัดที่โรงพยาบาลราชวิถี นางสาวบุญเยี่ยม บุญญานิตย์ ได้เป็นลูกจ้างประจำในตำแหน่งนักกายภาพบำบัดที่โรงพยาบาลเลิศศิลป์ ส่วนนายสถิต วรรณทวี และนายอำพล แซ่ตัน ก็ได้เป็นลูกจ้างประจำในตำแหน่งนักกายภาพบำบัดที่โรงพยาบาลศิริราช ซึ่งนอกเหนือจากที่สถานพยาบาลของรัฐจะจ้างคนตาบอดไปทำงานในตำแหน่งนักกายภาพบำบัดแล้วสถานพยาบาลของรัฐเองก็ยังได้จ้างคนตาบอดเข้าไปทำงานในตำแหน่งพนักงานล้างฟิล์มเอ็กซเรย์อีกด้วย โดย นายพงศ์ศิลป์ ชัยศิลป์ ได้เคยทำงานเป็นพนักงานล้างฟิล์มเอ็กซเรย์ที่โรงพยาบาลพระมงกุฎฯ ส่วน นายเมตตา เกษเพชร ได้เป็นลูกจ้างประจำในตำแหน่งพนักงานล้างฟิล์มเอ็กซเรย์ที่โรงพยาบาลศิริราช

และกล่าวสำหรับอาชีพพนักงานสลับสายโทรศัพท์ซึ่งเป็นตำแหน่งงานที่คนตาบอดมักได้รับการจ้างงานจากสถานประกอบการเอกชนนั้น ในหน่วยงานราชการเองก็ได้มีหลายหน่วยงานที่จ้างคนตาบอดไปทำงานในตำแหน่งพนักงานสลับสายโทรศัพท์เช่นกัน เช่น ในปี พ.ศ. 2503 กรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงานด้านคนพิการด้วยนั้น ก็ได้จ้างให้นางไพบลูย์ ปฏิบัติสรกิจ ไปเป็นลูกจ้างชั่วคราวในตำแหน่งพนักงานสลับสายโทรศัพท์ ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2520 นางไพบลูย์ก็ได้รับการบรรจุให้เป็นลูกจ้างประจำของกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งต่อมาภายหลังนางสาวพรรณิ สงคราม ก็มีโอกาสดำเนินงานเป็นลูกจ้างประจำในตำแหน่งพนักงานสลับสายโทรศัพท์ที่กรมคุ้มครองสวัสดิการแรงงาน ส่วนนางสาวนันทนา พึ่งลัดดา นั้นได้มีโอกาสไปทำงานเป็นลูกจ้างประจำในตำแหน่งพนักงานสลับสายโทรศัพท์ที่กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ในขณะที่นายอรชุน ต้นฤกษ์สถาพร ก็ได้ไปทำงานเป็นลูกจ้างประจำในตำแหน่งพนักงานสลับสายโทรศัพท์ที่กองทะเบียน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และต่อมาก็ยังมีหน่วยงานภาครัฐที่ได้จ้างคนตาบอดไปทำงานในตำแหน่งพนักงานสลับสายโทรศัพท์เพิ่มเติมอีก

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าคนตาบอดจะมีโอกาสในการได้ทำงานในหน่วยงานราชการ แต่การทำงานของคนตาบอดในหน่วยงานราชการในยุคแรก ๆ นั้นคนตาบอดก็เป็นได้เพียงแค่ว่า ลูกจ้างประจำหรือลูกจ้างชั่วคราวในหน่วยงานราชการเท่านั้น เนื่องจากบทบัญญัติในมาตรา ๔๔ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2497 ได้บัญญัติให้ผู้ที่มิมีกายทุพพลภาพ เป็นผู้ที่ขาดคุณสมบัติในการสอบแข่งขัน สอบคัดเลือก หรือคัดเลือกเข้าเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ด้วยข้อจำกัดดังกล่าวนี้เองจึงทำให้คนตาบอดที่เป็นลูกจ้างในหน่วยงานราชการ อยู่แล้วมีความต้องการที่จะเป็นข้าราชการพลเรือนเหมือนคนอื่นทั่วไป ด้วยเหตุนี้เมื่อนายวิรัช ศรี ตูลานนท์ ซึ่งเป็นลูกจ้างประจำของกระทรวงศึกษาธิการในตำแหน่งผู้สอนคนพิการ ได้ดำรง ตำแหน่งเป็นนายกสมาคมคนตาบอดกรุงเทพฯ ซึ่งปัจจุบันเปลี่ยนชื่อมาเป็นสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย ได้ทำหนังสือถึงนายประยูร เถลิงศรี นายกสมาคมข้าราชการพลเรือน โดยมีนายบุญ มา ทรัพย์สกุล ซึ่งเป็นคนตาบอดที่ทำงานเป็นลูกจ้างประจำของกระทรวงศึกษาธิการเช่นเดียวกับ นายวิรัช ศรี ตูลานนท์ เป็นผู้ช่วยประสานงาน เพื่อขอให้มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2497 เพื่อเปิดโอกาสให้คนพิการสามารถรับราชการได้ ข้อเรียกร้อง ดังกล่าวนี้ได้ส่งผลให้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ได้เพิ่มเติมบางวลีเข้าไปในคุณสมบัติต้องห้ามของผู้ที่จะรับราชการเป็นข้าราชการพลเรือน ซึ่งเดิมในมาตรา ๔๔ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2497 ใช้คำว่า "กายทุพพลภาพ" แต่ใน มาตรา ๒๔ (๕) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ได้แก้ไขเป็น "กาย ทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้"

ซึ่งจากการแก้ไขพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนดังกล่าวจึงทำให้คน ตาบอดจำนวนหนึ่งที่เคยเป็นลูกจ้างประจำในหน่วยงานราชการมีโอกาสดำเนินการบรรจุเป็น ข้าราชการพลเรือน โดยในปี พ.ศ. 2520 นายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ ซึ่งทดลองงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 ได้กลายเป็นคน ตาบอดและคนพิการคนแรกที่ได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนใน ตำแหน่งอาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ต่อมาในปี พ.ศ. 2522 นางออ รอร่า ศรีบัวพันธุ์ ซึ่งเป็นลูกจ้างประจำของกระทรวงศึกษาธิการได้สมัครสอบเป็นข้าราชการครู และนางอออร่า ศรีบัวพันธุ์ ก็สามารถที่จะสอบเป็นข้าราชการครูได้ แต่สำหรับนายวิรัช ศรี ตูลา นนท์ และนายบุญมา ทรัพย์สกุล ผู้ซึ่งมีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการผลักดันให้มีการแก้ไข พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนเพื่อเปิดโอกาสให้คนพิการสามารถเป็นข้าราชการ พลเรือนได้นั้น ไม่ประสงค์ที่จะสมัครสอบเป็นข้าราชการครู อันเนื่องมาจากการเป็นข้าราชการนั้น จะต้องเริ่มต้นเงินเดือนใหม่ ถึงแม้ว่าต่อมาภายหลังคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) ได้มีการ แก้ไขกฎระเบียบเพื่อเปิดโอกาสให้คนพิการ ซึ่งเป็นลูกจ้างประจำของกระทรวงศึกษาธิการใน ตำแหน่งผู้สอนคนพิการ มาเป็นข้าราชการครูได้โดยที่ไม่ต้องเริ่มต้นเงินเดือนใหม่แต่ใช้การเทียบ

ประสบการณ์เอา จึงทำให้นางสาวญาดา ชินะโชติ พิกการ นุหนวก ได้ขอเปลี่ยนจาก ลูกจ้างประจำของกระทรวงศึกษาธิการในตำแหน่งผู้สอนคนพิการ มาเป็นข้าราชการครูในตำแหน่ง อาจารย์ 3 ระดับ 7 ในปี พ.ศ. 2542 (วิริยะ และคณะ ,2547: 53) แต่ก็ไม่มีคนตาบอดที่เป็น ลูกจ้างประจำของกระทรวงศึกษาธิการในตำแหน่งผู้สอนคนพิการทำเรื่องขอปรับจาก ลูกจ้างประจำเป็นข้าราชการครูโดยใช้การเทียบประสบการณ์เลย

นอกเหนือจากที่คนตาบอดจำนวนหนึ่งซึ่งเคยเป็นลูกจ้างประจำในหน่วยงาน ราชการจะสามารถสอบบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือน อันเป็นผลมาจากการแก้ไขพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 แล้ว การปรับปรุงพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พลเรือนดังกล่าวนี้ยังได้ส่งผลให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือบัญญัติพระราชบัญญัติต่าง ๆ เพื่อให้ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนที่ได้มีการแก้ไขไปแล้วด้วย (ดู วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ และคณะ, 2546: 54) และคนตาบอดในยุคต่อ ๆ มา ก็ยังสามารถที่จะสมัคร สอบแข่งขันในการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นข้าราชการพลเรือนได้อีกด้วย ซึ่งก็มีคนตาบอดที่ได้เป็น ข้าราชการพลเรือนโดยผ่านการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นข้าราชการพลเรือนได้เช่นกัน ซึ่ง โดยมากแล้วคนตาบอดจะเป็นข้าราชการสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในตำแหน่งครู และ นักวิชาการทางด้านการศึกษา และคนตาบอดเองยังมีโอกาสได้รับการคัดเลือกให้เป็นอาจารย์สอน ตามมหาวิทยาลัยในรูปแบบข้าราชการพลเรือน และพนักงานของมหาวิทยาลัยอีกด้วย (วิรัช ศรี ตูลานนท์, สัมภาษณ์, 21 มีนาคม 2550)

ยิ่งไปกว่านั้น นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 จนถึงปี พ.ศ. 2550 ทางสำนักงาน คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนยังได้จัดโครงการให้ทุนการศึกษาแก่คนพิการเป็นจำนวน 27 ทุน เพื่อให้คนพิการได้ไปศึกษาต่อยังต่างประเทศและกลับมารับราชการ (วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ และ คณะ, 2546: 41) โดยกล่าวสำหรับคนตาบอดแล้วจะได้รับการจัดสรรทุนการศึกษาดังกล่าวจาก สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนปีละ 2 ทุน ซึ่งก็แน่นอนว่าคนตาบอดที่สำเร็จ การศึกษาจากต่างประเทศโดยการสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ย่อม ได้กลับมารับราชการอย่างแน่นอน ซึ่งโครงการดังกล่าวของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ พลเรือนนี้ ได้เปิดโอกาสให้คนตาบอดสามารถเป็นข้าราชการพลเรือนได้ในอีกช่องทางหนึ่ง และ การที่คนตาบอดได้มีโอกาสไปศึกษาต่อยังต่างประเทศนี้ ยังจะช่วยให้พวกเขาเหล่านั้นสามารถที่ จะนำวิทยาการใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้พิการมาพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนตาบอดในประเทศ ไทยได้อีกด้วย

และในปัจจุบันนี้ สืบเนื่องมาจากการที่ภาครัฐได้มีนโยบายในการจัดบริการ ทางด้านการศึกษาให้กับคนพิการในรูปแบบของศูนย์การศึกษาพิเศษ และโรงเรียนการศึกษา พิเศษ ซึ่งอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักงานบริหารการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ จึง

ส่งผลให้คนตาบอดมีโอกาสได้ไปทำงานเป็นลูกจ้างประจำ หรือลูกจ้างชั่วคราวตามศูนย์การศึกษาพิเศษ และโรงเรียนการศึกษาพิเศษประจำจังหวัดต่าง ๆ โดยในปัจจุบันมีคนตาบอดที่เป็นลูกจ้างของศูนย์การศึกษาพิเศษและโรงเรียนการศึกษาพิเศษประจำจังหวัดจำนวนทั้งสิ้น 10 คน (ข้อมูลจากการรวบรวมของฝ่ายงานด้านการศึกษา สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย) ซึ่งหน้าที่ของคนตาบอดที่ทำงานเป็นลูกจ้างอยู่ที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ และโรงเรียนการศึกษาพิเศษ ก็คือการทำให้บริการทางด้านการศึกษาแก่นักเรียนตาบอดที่มาขอรับบริการนั่นเอง

ส่วนโอกาสในการทำงานของคนตาบอดในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจนั้นในปี พ.ศ. 2509 ท่านผู้บัญชาการตำรวจตรี กิรติบุตร ซึ่งเข้ามาเป็นกรรมการของมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ได้ช่วยติดต่อประสานงานให้สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลรับคนตาบอด เข้าไปทำงานเป็นลูกจ้างประจำในตำแหน่งพนักงานสลัทรายโทรศัพท์ จึงทำให้นางสาวระเบียบ มีศรี นางสาวนงนารถ หุ่นสุวรรณ นางสุมาลัย สนองเดช และนางนันทา รัตนโกเศศ ได้มีโอกาสไปทำงานในตำแหน่งงานดังกล่าว ส่วนนายนำชัย ยูวาท และนายกอบชัย ศิริภูมิ ก็ได้มีโอกาสไปทำงานเป็นลูกจ้างประจำในตำแหน่งพนักงานสลัทรายโทรศัพท์ที่การเคหะแห่งชาติ ซึ่งนอกเหนือจากสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลและการเคหะแห่งชาติที่จ้างคนตาบอดเข้าไปทำงานเป็นลูกจ้างประจำแล้ว ก็แทบจะไม่มีหน่วยงานรัฐวิสาหกิจอื่นใดเลยที่ต้องการรับคนตาบอดเข้าไปทำงาน (วิรัช ศรีตุลานนท์, สัมภาษณ์, 21 มีนาคม 2550)

ถึงแม้ว่าคนตาบอดจะมีโอกาสได้ทำงานทั้งในหน่วยงานราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และสถานประกอบการของเอกชน แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อมีคนตาบอดที่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพเพิ่มมากขึ้น จึงส่งผลให้มีคนตาบอดจำนวนไม่น้อยที่ไม่มีโอกาสในการเข้าไปทำงานในสถานที่ราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนสถานประกอบการของเอกชน อันเนื่องมาจากหน่วยงานต่างๆ เหล่านี้ยังมีความต้องการในการรับคนตาบอดเข้าทำงานอยู่ค่อนข้างน้อย ดังนั้นคนตาบอดที่ไม่มีโอกาส ในการเข้าไปทำงานทั้งในหน่วยงานของภาครัฐและหน่วยงานของเอกชนจึงต้องพยายามดิ้นรนเพื่อหารายได้มาเลี้ยงปากท้องของตน ด้วยเหตุนี้คนตาบอดจึงได้หันมาประกอบอาชีพอิสระไม่ว่าจะเป็นอาชีพค้าขาย นวดแผนโบราณ ทำนายโชคชะตา และเล่นดนตรี เป็นต้น ซึ่งความเป็นมาในการประกอบอาชีพอิสระของคนตาบอดนั้นทางผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงต่อไป

3.2 ความเป็นมาของคนตาบอดในการประกอบอาชีพอิสระ

เมื่อคนตาบอดได้มีโอกาสทางด้านการศึกษา และจำนวนของคนตาบอดที่ได้รับการศึกษาก็เพิ่มมากขึ้น แต่โอกาสในการได้ทำงานในหน่วยงานของรัฐก็ดี หรือสถานประกอบการเอกชนก็ดี ไม่ได้มีเพื่อรองรับคนตาบอดที่ได้รับการศึกษาแล้วอย่างเพียงพอ โดยคนตาบอดที่มี

โอกาสได้ทำงาน ในหน่วยงานของรัฐและสถานประกอบการของเอกชนนั้น นับว่ายังเป็นจำนวนที่น้อยกว่าคนตาบอดที่ยังไม่มีงานทำอยู่มาก จึงทำให้คนตาบอดที่ไม่มีโอกาสในการเข้าไปทำงานในหน่วยงานของรัฐและสถานประกอบการของเอกชนเองต้องดิ้นรนเพื่อหารายได้มาเลี้ยงปากท้องของตัวเอง คนตาบอดเหล่านี้จึงได้หันมาลองประกอบอาชีพอิสระ โดยในยุคแรกนั้น คนตาบอดยังต้องพยายามแสวงหาอาชีพที่คนตาบอดเองสามารถทำได้และมีรายได้ที่เพียงพอในการดำรงชีวิต ซึ่งคนตาบอดก็พยายามใช้ทักษะที่ตัวเองได้รับการฝึกฝนมาจากโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพฯ มาใช้ในการประกอบอาชีพอิสระ ไม่ว่าจะเป็นการเล่นดนตรี หรือการประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่อย่างไรก็ตาม ด้วยสาเหตุที่คนตาบอดในยุคแรก ๆ ได้พยายามลองผิดลองถูกในการประกอบอาชีพอิสระหลายต่อหลายอาชีพ จึงทำให้ในปัจจุบัน มีคนตาบอดเลือกที่จะประกอบอาชีพอิสระในหลากหลายอาชีพ ซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

คนตาบอดกับการประกอบอาชีพค้าขาย คนตาบอดได้รู้จักอาชีพการค้าขายด้วยการเริ่มขายหมากฝรั่งที่หน้าโรงภาพยนตร์ และเนื่องจากในสมัยนั้นมีทหารอเมริกันเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ซึ่งทหารเหล่านี้ก็ชอบไปดูภาพยนตร์ตามโรงภาพยนตร์ด้วย และเนื่องจากการที่คนตาบอดพอที่จะมีทักษะในการสนทนาด้วยการใช้ภาษาอังกฤษอยู่บ้าง ซึ่งเป็นผลมาจากการที่คนตาบอดเหล่านี้ได้มีโอกาสฝึกสนทนาภาษาอังกฤษกับมิสคอลฟิลด์ และชาวต่างชาติที่มาสอนภาษาอังกฤษสมัยที่เรียนอยู่ที่โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพฯ จึงทำให้คนตาบอดเหล่านี้สามารถสื่อสารกับทหารอเมริกันได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้คนตาบอดจึงพลอยขายหมากฝรั่งได้ดีตามไปด้วย นอกจากนั้นแล้วคนตาบอดเองก็ยังได้เริ่มไปขายของในงานต่าง ๆ ซึ่งจัดขึ้นที่สนามหลวง ไม่ว่าจะเป็นงานวันปีใหม่ หรืองานวันรัฐธรรมนูญ เป็นต้น โดยสินค้าที่คนตาบอดนำไปจำหน่ายนั้นก็จะเป็นสินค้าที่ไม่ต้องแปรรูป เนื่องจากคนตาบอดไม่มีความสามารถในการแปรรูปสินค้าเพื่อจำหน่ายได้ คนตาบอดจึงอาศัยการไปซื้อสินค้ามาในราคาคำหนึ่ง แล้วจำหน่ายไปในราคาที่สูงกว่า โดยส่วนต่างระหว่างการซื้อมากับการขายไปก็คือกำไรที่คนตาบอดจะได้รับ ซึ่งสินค้าที่คนตาบอดนิยมขายก็เช่น ไม้แขวนเสื้อ และเม็ดกวยจี เป็นต้น (วิรัช ศรีตุลานนท์, สัมภาษณ์, 21 มีนาคม 2550)

แต่อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ. 2507 นายชิต เสาวภาคพิญโญ ซึ่งเคยทำงานเป็นช่างปั๊มปกติที่โรงพิมพ์และนักกายภาพบำบัดที่โรงพยาบาลเลิศศิลป์ ได้มีโอกาสพูดคุยกับคนพิการทางร่างกายที่จำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล จึงทำให้นายชิต เสาวภาคพิญโญ มีความคิดว่าคนตาบอดเองก็น่าที่จะจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลได้เหมือนกัน ประกอบกับสลากกินแบ่งรัฐบาลเองก็เป็นของรัฐบาลจึงน่าจะช่วยให้คนตาบอดมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพได้ แต่เนื่องด้วยในขณะนั้นนายชิต เสาวภาคพิญโญ เป็นนักกายภาพบำบัดอยู่ที่โรงพยาบาลเลิศศิลป์ จึงทำให้นายชิต เสาวภาคพิญโญ ไม่มีเวลาที่จะจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลด้วยตัวเองได้ ด้วยเหตุนี้

นายชิต เสาวภาคพิญญู จึงได้เป็นผู้ลงทุนไปซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลที่หน้าสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลเพื่อนำมาให้ นายเพรียว จอสูงเนิน และพรรคพวก ได้เป็นผู้ทดลองจำหน่าย ซึ่งปรากฏว่าการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลของคนตาบอดนั้นได้รับการตอบรับจากผู้ซื้อเป็นอย่างดี จึงทำให้นายชิต เสาวภาคพิญญู ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มแนวคิดในการประกอบอาชีพดังกล่าวได้เริ่มใช้เวลาว่างหลังจากการทำงานมาจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นอาชีพเสริมด้วย และต่อมาในภายหลัง นายชิต เสาวภาคพิญญู ก็ได้ลาออกจากตำแหน่งงานที่โรงพยาบาลเลิศศิลป์เพื่อมาประกอบอาชีพจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลเพียงอย่างเดียว

และด้วยสาเหตุที่การประกอบอาชีพจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลของคนตาบอดได้สร้างรายได้ให้กับคนตาบอดค่อนข้างดี จึงทำให้คนตาบอดที่จบการศึกษาแล้วยังไม่มีงานทำหรือคนตาบอดที่มีโอกาสได้ทำงานเป็นลูกจ้างอยู่แล้ว แต่มีรายได้ค่อนข้างน้อยจึงได้หันมาประกอบอาชีพจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลกันเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยคนตาบอดที่ต้องการเริ่มจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลนั้น ก็จะได้รับ การสนับสนุนด้านเงินทุนจากคนตาบอดรุ่นพี่ที่ประกอบอาชีพจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลมาก่อนแล้ว ด้วยเหตุนี้จึงทำให้จำนวนของคนตาบอดที่ประกอบอาชีพจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลมีเพิ่มมากขึ้น

แต่อย่างไรก็ตาม คนตาบอดที่มาจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลในสมัยนั้นยังไม่มีสิทธิในการถือครองโควต้าสลากกินแบ่งรัฐบาล จึงทำให้คนตาบอดต้องไปซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลจากพ่อค้าคนกลางที่หน้าสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลมาจำหน่าย ซึ่งราคาของสลากกินแบ่งรัฐบาลที่คนตาบอดซื้อมาขายในแต่ละงวดนั้นก็จะไม่เท่ากันโดยจะขึ้นอยู่กับกลไกตลาด ซึ่งหากในช่วงใดที่มีคนต้องการสลากกินแบ่งรัฐบาลมากราคาสลากกินแบ่งรัฐบาลที่คนตาบอดต้องซื้อ ก็แพง แต่ถ้าในช่วงใดที่มีคนต้องการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลน้อย ราคาสลากกินแบ่งรัฐบาลที่คนตาบอดต้องซื้อก็จะถูกลงตามไปด้วย จากกรณีดังกล่าวนี้จึงทำให้คนตาบอดต้องการที่จะมีสิทธิในการถือครองโควต้าสลากกินแบ่งรัฐบาล เพื่อที่คนตาบอดจะได้มีหลักประกันรายได้จากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลในแต่ละงวด เพราะการที่คนตาบอดมีสิทธิในการถือครองโควต้าสลากกินแบ่งรัฐบาลนั้นจะทำให้คนตาบอดสามารถซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลมาจำหน่ายได้ในราคาที่ตายตัว โดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับกลไกของตลาด นายชิต เสาวภาคพิญญู จึงได้ไปพบกับนายปกรณ์ อังศุสิงห์ ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลในสมัยนั้น โดยมีอาจารย์แสงศรี อังศุสิงห์ ซึ่งเป็นครูสอนอยู่ที่โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพฯ และเป็นหลานของนายปกรณ์ อังศุสิงห์ เป็นผู้ช่วยประสานงานให้ แต่การไปพบผู้อำนวยการสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลของนายชิต เสาวภาคพิญญู ในครั้งนั้น ยังไม่สามารถที่จะทำให้คนตาบอดมีสิทธิในการถือครองโควต้าสลากกินแบ่งรัฐบาลได้ เพราะหากบุคคลใดต้องการที่จะมีสิทธิในการถือครองโควต้าสลากกินแบ่งรัฐบาลในสมัยนั้นจะต้องซื้อสิทธิในการถือครองโควต้าสลากกินแบ่ง

รัฐบาลในราคาเล่มละ 1,000 บาท ซึ่งจากเงื่อนไขดังกล่าวนี้จึงทำให้คนตาบอดยังไม่ได้มีสิทธิในการถือครองโฉด้าสลากกินแบ่งรัฐบาล เนื่องจากคนตาบอดไม่มีทุนที่จะไปซื้อสิทธิในการครอบครองโฉด้าสลากกินแบ่งรัฐบาล ประกอบกับในขณะนั้นแม้คนตาบอดจะไม่ได้มีสิทธิในการถือครองโฉด้าสลากกินแบ่งรัฐบาล แต่รายได้ที่คนตาบอดได้รับจากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลก็พอที่จะช่วยให้คนตาบอดสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่เป็นภาระของคนอื่นในสังคม

ต่อมาในปี พ.ศ. 2517 คนตาบอดที่จำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลเริ่มได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก เนื่องจากสลากกินแบ่งรัฐบาลที่คนตาบอดต้องไปปรับซื้อมาจากพ่อค้าคนกลางที่หน้าสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลเพื่อนำมาจำหน่ายมีราคาแพง จึงทำให้คนตาบอดมีรายได้ลดน้อยลง คนตาบอดเหล่านี้จึงได้รวมตัวกันเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลมีการจัดสรรสิทธิในการถือครองโฉด้าสลากกินแบ่งรัฐบาลให้กับคนพิการ เมื่อรัฐบาลซึ่งมีนายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรีได้รับทราบถึงความเดือดร้อนของคนพิการที่จำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล รัฐบาลของนายสัญญา ธรรมศักดิ์ จึงได้จัดสรรสิทธิในการถือครองโฉด้าสลากกินแบ่งรัฐบาลให้แก่คนพิการ แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. 2517 ไม่เปิดโอกาสให้สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลทำสัญญาโดยตรงกับคนพิการ ด้วยเหตุนี้รัฐบาลโดยสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลจึงได้จัดสรรสิทธิในการถือครองโฉด้าสลากกินแบ่งรัฐบาลให้กับคนพิการโดยผ่านทางสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อให้สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ได้จัดสรรสิทธิในการถือครองโฉด้าสลากกินแบ่งรัฐบาลให้แก่คนพิการอีกทอดหนึ่ง ซึ่งก็แน่นอนว่าการที่ภาครัฐได้มีนโยบายในการจัดสรรสิทธิในการถือครองโฉด้าสลากกินแบ่งให้แก่คนพิการโดยผ่านทางสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์นี้ได้ส่งผลให้คนพิการตลอดจนคนตาบอดที่ได้รับการจัดสรรสิทธิในการถือครองโฉด้าสลากกินแบ่งรัฐบาลไม่ได้รับผลกระทบจากความผันผวนของราคาสลากกินแบ่งรัฐบาลที่เป็นไปตามกลไกตลาด นอกจากนั้นแล้วสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ในฐานะองค์กรที่ดำเนินการจัดสรรสิทธิในการถือครองโฉด้าสลากกินแบ่งรัฐบาลยังได้รับส่วนแบ่งรายได้จากการจัดสรรสลากกินแบ่งรัฐบาล จึงทำให้สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์มีรายได้เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานของสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์เพิ่มมากขึ้นไปด้วย

และต่อมาภายหลัง เมื่อคนตาบอดและคนพิการอื่นเริ่มมาประกอบอาชีพจำหน่ายสลากกิน-แบ่งรัฐบาลเพิ่มมากขึ้น สิทธิในการถือครองโฉด้าสลากกินแบ่งรัฐบาลที่รัฐบาลโดยสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลได้เคยจัดสรรให้คนพิการผ่านทางสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงไม่เพียงพอต่อความต้องการของคนพิการที่ประกอบอาชีพจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลอีกต่อไป คนพิการกลุ่มต่าง ๆ จึงได้เรียกร้องให้รัฐบาลจัดสรรสิทธิใน

การถือครองโควต้าสลากกินแบ่งรัฐบาลให้กับคนพิการเพิ่มขึ้น ทางสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล จึงได้จัดสรรสิทธิในการถือครองโควต้าสลากบำรุงการกุศลให้กับคนพิการเพื่อนำไปจำหน่ายโดย ผ่านองค์กรมูลนิธิและสมาคมต่าง ๆ ของคนพิการ ซึ่งมาตรการดังกล่าวนี้ได้ส่งผลให้คนพิการที่ ประกอบอาชีพจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลมีโอกาสได้รับสิทธิในการถือครองโควต้าสลากเพิ่ม มากขึ้น และนอกจากนั้นแล้วองค์กรของคนพิการที่ได้รับการจัดสรรสิทธิในการถือครองโควต้า สลากเพื่อนำไปจัดสรรให้กับคนพิการอีกทอดหนึ่งนั้นยังได้รับส่วนแบ่งรายได้จากทางสำนักงาน สลากกินแบ่งรัฐบาล องค์กรของคนพิการเหล่านี้จึงมีรายได้เพื่อนำมาใช้ในการจัดสวัสดิการให้กับ สมาชิกและการดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์กรเพิ่มตามไปด้วย

ถึงแม้ว่าคนตาบอดจะได้ประกอบอาชีพจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลมาเป็น ระยะเวลากว่า สี่สิบปีแล้วก็ตาม แต่ในหลายต่อหลายครั้งที่คนตาบอดซึ่งประกอบอาชีพจำหน่าย สลากกินแบ่งรัฐบาลเอง ต้องได้รับผลกระทบจากนโยบายของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่าย สลากกินแบ่งรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นการออกสลากในรูปแบบใช้การชูด มาตรการในการเพิ่มจำนวน สลาก นโยบายสลากแบบเลขท้าย 3 ตัว 2 ตัว เป็นต้น นอกจากนั้นแล้วการที่ภาครัฐมีแนวคิดที่จะ จำหน่ายสลากผ่านเครื่องจำหน่ายสลากอัตโนมัตินั้นก็ย่อมที่จะส่งผลกระทบต่อคนตาบอดและคน พิการที่ประกอบอาชีพจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ด้วยเช่นกัน (ชิต เสาว ภาคพิบูลย์, สัมภาษณ์, 17 เมษายน 2550) ซึ่งรายละเอียดของปัญหาในการประกอบอาชีพ จำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลของคนตาบอดนั้น ทางผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงอย่างละเอียดต่อไป

อย่างไรก็ดี แม้ในการประกอบอาชีพจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลของคนตาบอด นั้นอาจได้รับผลกระทบจากนโยบายของภาครัฐอยู่พอสมควร แต่อาชีพจำหน่ายสลากกินแบ่ง รัฐบาลนั้นก็นับได้ว่าเป็นอาชีพค้าขายที่มีความเหมาะสมกับคนตาบอดมากที่สุดแล้ว เพราะเป็น อาชีพค้าขายที่คนตาบอดสามารถบริหารจัดการได้เอง และเนื่องจากตัวสลากกินแบ่งเป็นสินค้าที่มี ขนาดไม่ใหญ่มากจนเกินไปจึงทำให้ตัวสลากกินแบ่งเป็นสินค้าที่ง่ายต่อการควบคุมของคนตาบอด ไปด้วย ซึ่งผิดกับการประกอบอาชีพค้าขายอื่น ๆ ที่คนตาบอดอาจจะต้องจ้างคนมาช่วยดูแล หรือ คนตาบอดไม่สามารถผลิตสินค้าได้เอง รวมถึงตัวสินค้าเองก็มีขนาดใหญ่ ซึ่งทำให้ยากต่อคนตา บอดในการบริหารจัดการนั่นเอง

คนตาบอดกับการประกอบอาชีพนวดแผนโบราณ โดยที่มิสเจนิวิฟ คอลฟิลด์ ได้ เล็งเห็นถึงความสำคัญในการประกอบอาชีพอิสระของคนตาบอดในหลากหลายอาชีพ ไม่ว่าจะเป็น เป็นอาชีพค้าขายของที่ระลึก เลี้ยงไก่ ตลอดจนอาชีพนวด โดยกล่าวสำหรับอาชีพนวดนั้นมีสคอล ฟิลด์ได้ติดต่อไปยังประเทศญี่ปุ่นเพื่อขอให้ Mr. Kato มาเป็นวิทยากรสอนในวิชากายภาพบำบัด ให้กับนักเรียนตาบอดที่โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพฯ โดยคนตาบอดที่ได้เรียนวิชา กายภาพบำบัดจาก Mr. Kato แล้วยังไม่สามารถที่จะนำวิชาความรู้ไปประกอบอาชีพอิสระโดยการ

เป็นนักกายภาพบำบัดได้นั้น มิสคอลฟิลด์จึงได้ฝากให้คนตาบอดเหล่านี้ไปทำงานเป็นนักกายภาพบำบัดอยู่ตามสถานพยาบาลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโรงพยาบาลหญิง (ซึ่งในปัจจุบันคือโรงพยาบาลราชวิถี) โรงพยาบาลเลิศศิลป์ และโรงพยาบาลศิริราช เป็นต้น แต่ต่อมาเมื่อ Mr. Kato ได้กลับประเทศญี่ปุ่นไปแล้ว มิสคอลฟิลด์จึงได้ทำเรื่องขอรับการสนับสนุนทุนการศึกษาจากต่างประเทศเพื่อส่งนายอำพล แซ่ตัน ซึ่งเป็นลูกศิษย์ของ Mr. Kato และเป็นนักกายภาพบำบัดอยู่ที่โรงพยาบาลศิริราช ไปศึกษาวิชากายภาพบำบัดเพิ่มเติมที่ประเทศญี่ปุ่นเป็นระยะเวลา 2 ปี โดยภายหลังจากที่นายอำพล แซ่ตัน ได้สำเร็จการศึกษาในวิชากายภาพบำบัดมาจากประเทศญี่ปุ่นแล้วก็ได้มาเปิดการสอนวิชากายภาพบำบัดให้กับนักเรียนตาบอดที่โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพฯ ซึ่งคนตาบอดที่ได้เรียนวิชากายภาพบำบัดกับนายอำพล แซ่ตัน ก็ได้ไปเป็นนักกายภาพบำบัดอยู่ตามสถานพยาบาลด้วยเช่นกัน แต่อย่างไรก็ตาม นายอำพล แซ่ตัน ได้เป็นครูสอนวิชากายภาพบำบัดที่โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพฯ อยู่สักระยะหนึ่ง แล้วนายอำพล แซ่ตัน ก็ได้ลาออก จึงส่งผลให้ทางโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพฯ ต้องปิดการเรียนการสอนในวิชากายภาพบำบัดไปโดยปริยาย จึงทำให้วิชากายภาพบำบัดไม่ได้รับการสืบทอดมาถึงคนตาบอดในยุคต่อ ๆ มา

ครั้นเมื่อนายเครื่อง ศรีบัวพันธุ์ คนตาบอดผู้ซึ่งเคยผ่านการประกอบอาชีพเย็บกระเป๋านั่งให้กับบริษัทนายเลิศ เลี้ยงไก่ไข่ เลี้ยงไก่ยางจिरพันธ์ และจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล ได้ทราบถึงการเปิดสอนนวดแผนโบราณเพื่อเป็นการอนุรักษ์วิชาชีพนวดแผนโบราณจากรายการทางวิทยุ ดังนั้นในปี พ.ศ. 2517 นายเครื่อง ศรีบัวพันธุ์ จึงได้ใช้เวลาในช่วงวันเสาร์และวันอาทิตย์ ไปเรียนการนวดแผนโบราณกับอาจารย์เจือ ขจรมารี ที่วัดปรินายก และนายเครื่อง ศรีบัวพันธุ์ ได้ใช้เวลา 1 ปี จึงสำเร็จหลักสูตร จากนั้นนายเครื่อง ศรีบัวพันธุ์ จึงได้นำความรู้ในการนวดแผนโบราณที่ตนได้ศึกษามาใช้ในการประกอบอาชีพเป็นหมอนวดอย่างจริงจัง จึงทำให้นายเครื่อง ศรีบัวพันธุ์ เริ่มประสบความสำเร็จจากการประกอบอาชีพเป็นหมอนวดแผนโบราณเป็นลำดับ ซึ่งจากประสบการณ์ของนายเครื่อง ศรีบัวพันธุ์ เองที่เคยผ่านการประกอบอาชีพต่าง ๆ มาพอสมควรนั้นได้ทำให้นายเครื่อง ศรีบัวพันธุ์ มีความคิดที่ว่าอาชีพการนวดแผนโบราณเป็นอีกอาชีพหนึ่งที่คนตาบอดสามารถทำได้ เพราะเป็นอาชีพที่คนตาบอดสามารถทำได้เองในทุกระบวนการ นายเครื่อง ศรีบัวพันธุ์ จึงได้มีดำริที่จะเปิดการเรียนการสอนวิชานวดแผนโบราณให้กับคนตาบอด นายเครื่อง ศรีบัวพันธุ์ จึงได้ร่วมกับเพื่อนเก่าของมิสคอลฟิลด์ เพื่อร่วมกันก่อตั้งมูลนิธิขึ้น (ซึ่งปัจจุบันมูลนิธิที่นายเครื่อง ศรีบัวพันธุ์ และเพื่อนเก่าของมิสคอลฟิลด์ร่วมกันจัดตั้งขึ้นมีชื่อว่า "มูลนิธิคอลฟิลด์เพื่อคนตาบอดแห่งประเทศไทย")

แต่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกันกับที่นายเครื่อง ศรีบัวพันธุ์เริ่มประกอบอาชีพเป็นหมอนวดนั้น ทางศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอดปากเกร็ด ซึ่งเป็นหน่วยงานของมูลนิธิช่วยคนตา

บอดแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ ซึ่งได้เปิดฝึกอาชีพให้แก่คนตาบอดชายมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2506 ในหลากหลายอาชีพไม่ว่าจะเป็น ช่างเย็บหนัง ช่างทอผ้า ช่างเชื่อม ช่างโลหะ เป็นต้น แต่การที่ศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอดปากเกร็ดได้ฝึกอาชีพต่าง ๆ เหล่านี้ให้กับคนตาบอดมาเป็นระยะเวลา สิบกว่าปีนั้นกลับไม่ได้ช่วยให้คนตาบอดที่ได้รับการฝึกอาชีพเหล่านี้สามารถที่จะนำวิชาความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพจนประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพนั้น ๆ ได้ ด้วยเหตุนี้ทางกรมการบริบาลมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยจึงมีแนวคิดปรับปรุงหลักสูตรในการฝึกอาชีพเพื่อให้คนตาบอดที่จบไปสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างแท้จริง ทางมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยจึงได้ติดต่อทางเอกอัครราชทูตวาติกันประจำประเทศไทยเพื่อขออนักบวชจากคณะซาเลเซียนมาเป็นผู้บริหารศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอดปากเกร็ด โดยบาทหลวงโรเซนและบาทหลวง Charles ได้พยายามศึกษาหาอาชีพที่เหมาะสมกับคนตาบอด ซึ่งในที่สุดบาทหลวงทั้ง 2 ก็มีความเห็นว่าการนวดแผนโบราณน่าจะเป็นอาชีพที่คนตาบอดสามารถทำได้ บาทหลวง Charles จึงได้มาทาบตามให้นายเครื่อง ศรีบัวพันธุ์ มาเป็นครูสอนนวดแผนโบราณที่ศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอดปากเกร็ด แต่นายเครื่อง ศรีบัวพันธุ์ ปฏิเสธเนื่องจากนายเครื่อง ศรีบัวพันธุ์ ได้เริ่มที่จะก่อตั้งมูลนิธิคอลฟิลด์เพื่อคนตาบอดแห่งประเทศไทยไปแล้ว นายเครื่อง ศรีบัวพันธุ์ จึงได้แนะนำให้บาทหลวง Charles ไปเชิญนายวิสิต ซึ่งเป็นอาจารย์สอนวิชานวดแผนโบราณอยู่ที่วัดสามพระยา ให้มาเป็นครูสอนวิชานวดแผนโบราณที่ศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอดปากเกร็ด และด้วยความพร้อมของศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอดปากเกร็ดในด้านสถานที่ เงินทุน และบุคลากร จึงทำให้ศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอดปากเกร็ดสามารถที่จะเปิดสอนการนวดแผนโบราณให้กับคนตาบอดได้เป็นแห่งแรกของประเทศไทย และหลักสูตรการสอนวิชานวดแผนโบราณของศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอดปากเกร็ดก็เป็นหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากสถาบันการแพทย์แผนไทย กระทรวงสาธารณสุขในเวลาต่อมา ซึ่งนับได้ว่าเป็นหลักสูตรการนวดแผนโบราณหลักสูตรแรกของ คนตาบอดที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานของภาครัฐ

แต่กว่าที่นายเครื่อง ศรีบัวพันธุ์ จะสามารถมาเปิดการสอนอาชีพนวดแผนโบราณให้กับ คนตาบอดได้นั้นก็ล่าช้ากว่าที่ศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอดปากเกร็ดประมาณ 5-6 ปี เนื่องจากนายเครื่อง ศรีบัวพันธุ์ต้องทำการรณรงค์เพื่อหาเงินมาเป็นทุนในการก่อตั้งมูลนิธิคอลฟิลด์เพื่อ คนตาบอดแห่งประเทศไทย และหลังจากที่นายเครื่อง ศรีบัวพันธุ์ ได้ก่อตั้งมูลนิธิคอลฟิลด์เพื่อ คนตาบอดแห่งประเทศไทยสำเร็จแล้ว นายเครื่องศรีบัวพันธุ์ มีความต้องการที่จะเปิดโรงเรียนเพื่อสอนการนวดแผนโบราณให้กับคนตาบอด แต่การเปิดโรงเรียนนั้นต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก นายเครื่อง ศรีบัวพันธุ์ จึงยังไม่สามารถเปิดโรงเรียนดังกล่าวขึ้นมาได้ เนื่องจากมีปัญหาทางด้านงบประมาณ แต่อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากที่นางอ

รอร่า ศรีบัวพันธุ์ ซึ่งเป็นภริยาของนายเครื่อง ศรีบัวพันธุ์ มีโอกาสได้ไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโทในต่างประเทศ และนางออรอร่า ศรีบัวพันธุ์ เองยังได้มีโอกาสไปดูงานด้านคนตาบอดในประเทศต่าง ๆ นางออรอร่า ศรีบัวพันธุ์ จึงได้พบว่า การเปิดฝึกอาชีพให้กับคนตาบอดนั้นไม่จำเป็นที่จะต้องเปิดในรูปแบบของโรงเรียนเพียงอย่างเดียว แต่สามารถที่จะใช้เพียงห้องแถวหรือบ้านขนาดเล็กก็สามารถที่จะเปิดฝึกอาชีพให้กับคนตาบอดได้ ดังนั้นนางออรอร่า ศรีบัวพันธุ์ จึงได้นำแนวคิดดังกล่าวนี้มาใช้ โดยมูลนิธิคอลลีลด์เพื่อคนตาบอดแห่งประเทศไทยได้นำเงินของมูลนิธิไปซื้อตึกแถวเพื่อเปิดให้นายเครื่อง ศรีบัวพันธุ์ ได้เปิดสอนการนวดให้กับคนตาบอด แต่เนื่องจากนายเครื่อง ศรีบัวพันธุ์ และนายวิสิต ได้เรียนการนวดแผนโบราณมา คนละสำนัก จึงทำให้การสอนศาสตร์การนวดแผนโบราณให้กับคนตาบอดของศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอดปากเกร็ด และมูลนิธิคอลลีลด์เพื่อคนตาบอดมีความแตกต่างกันในรายละเอียดไปด้วย

ถึงแม้ว่าศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอดปากเกร็ดจะได้เปิดสอนการนวดแผนโบราณมาเป็นระยะเวลากว่า 25 ปีแล้วก็ตาม แต่นโยบายในการฝึกอาชีพให้กับคนตาบอดของศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอดปากเกร็ดนั้นจะเปิดฝึกอาชีพให้กับคนตาบอดผู้ชายเท่านั้น ฉะนั้นแล้ว ในตอนที่ศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอดปากเกร็ดเปิดสอนการนวดแผนโบราณนั้น คนตาบอดผู้หญิงเอง จึงไม่มีโอกาสได้เรียนการนวดแผนโบราณ แต่ต่อมาจากหลังเมื่อมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ได้จัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพให้กับคนตาบอดผู้หญิง คือศูนย์ฝึกอาชีพคนตาบอดหญิงสามพรานขึ้น จึงทำให้คนตาบอดผู้หญิงเริ่มมีโอกาสดูเรียนการนวดแผนโบราณเช่นเดียวกับ คนตาบอดผู้ชาย และโอกาสในการเรียนการนวดแผนโบราณของคนตาบอดยิ่งเปิดกว้างมากขึ้นเพราะทั้งมูลนิธิคอลลีลด์เพื่อคนตาบอดแห่งประเทศไทย และมูลนิธิส่งเสริมอาชีพคนตาบอดก็ได้เปิดสอนการนวดแผนโบราณให้กับคนตาบอดด้วยเช่นกัน นอกจากนั้นแล้ว ยังมีหน่วยงานที่ดำเนินงานด้าน คนตาบอดไม่ว่าจะเป็นสมาคมต่าง ๆ ของคนตาบอดยังได้จัดทำโครงการเปิดอบรมการนวดแผนโบราณให้กับคนตาบอดในระยะสั้นอยู่เป็นจำนวนมาก

ซึ่งจากที่ได้กล่าวมานี้ได้ส่งผลให้อาชีพนวดแผนโบราณได้แพร่กระจายไปสู่คนตาบอดเป็นจำนวนมาก โดยในปัจจุบันได้มีคนตาบอดจำนวนไม่น้อยเลือกอาชีพนวดแผนโบราณเพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว โดยมีทั้งคนตาบอดที่เป็นเจ้าของกิจการร้านนวดแผนโบราณด้วยตัวเอง และมีทั้งคนตาบอดที่ไปเป็นลูกจ้างของร้านนวดแผนโบราณต่าง ๆ จนอาจกล่าวได้ว่า ในปัจจุบันนี้มีคนตาบอดประกอบอาชีพนวดแผนโบราณอยู่ในแทบทุกจังหวัดของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตกรุงเทพและปริมณฑล และตามจังหวัดที่เป็นหัวเมืองใหญ่ แต่ทั้งนี้การประกอบอาชีพนวดแผนโบราณของคนตาบอดนั้นยังมีข้อจำกัดทางด้านกฎหมายที่ห้ามมิให้คนตาบอดได้รับใบอนุญาตในการประกอบโรคศิลปะ โดยมาตรา ๓๒ (๖) แห่ง

พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้ผู้ที่ขอขึ้นทะเบียนและรับใบประกอบโรคศิลปะจะต้องไม่เป็นผู้ที่มึร่างกายทุพพลภาพหรือเป็นโรคที่คณะกรรมการวิชาชีพเห็นว่าไม่สมควรให้ประกอบโรคศิลปะ ด้วยเหตุที่คนตาบอดไม่มีสิทธิได้รับใบอนุญาตในการประกอบโรคศิลปะ จึงทำให้คนตาบอดที่ประกอบอาชีพนวดแผนโบราณไม่สามารถทำการนวดเพื่อรักษาโรคภัยไข้เจ็บได้ โดยการประกอบอาชีพนวดแผนโบราณของคนตาบอดในปัจจุบันนี้เป็นเพียงแค่การนวดเพื่อผ่อนคลายหรือการนวดเพื่อสุขภาพเท่านั้น (เครื่อง ศรีบัวพันธุ์, สัมภาษณ์, 24 เมษายน 2550)

คนตาบอดกับการประกอบอาชีพเล่นดนตรีและร้องเพลง เมื่อคนตาบอดมีโอกาสได้เรียนหนังสือที่โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพฯ ซึ่งนอกเหนือจากที่คนตาบอดจะได้เรียนหนังสือในสาขาวิชาต่าง ๆ แล้วคนตาบอดยังมีโอกาสได้เรียนวิชาดนตรีและขับร้องด้วย ดังนั้น เมื่อคนตาบอดที่จบการศึกษาจากโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพฯ แล้วแต่ยังหางานทำไม่ได้ คนตาบอดเหล่านี้ จึงหันมาประกอบอาชีพอิสระโดยการเล่นดนตรีและร้องเพลงไปตามย่านชุมชน โดยคนตาบอดที่จบการศึกษาจากโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพฯ แล้วมาประกอบอาชีพอิสระโดยการเล่นดนตรีและร้องเพลงก็เช่น นายตรองอัฐ เลิศวานิช ซึ่งนอกจากนายตรองอัฐ เลิศวานิช แล้ว นายประเทือง บุญยประพันธ์ ซึ่งแม้ว่าจะไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือที่โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพฯ แต่นายประเทือง บุญยประพันธ์ก็ได้มาเล่นดนตรีและร้องเพลงอยู่กับนายตรองอัฐ เลิศวานิช และนายประเทือง บุญยประพันธ์ ก็ยังเป็นคนตาบอดที่มีชื่อเสียงในการประพันธ์เพลงและจัดรายการวิทยุอีกด้วย และต่อมาก็ได้มีคนตาบอดซึ่งมีความสามารถในการเล่นดนตรีและร้องเพลงได้เลือกที่จะประกอบอาชีพอิสระด้วยการเล่นดนตรีและร้องเพลงตามชุมชนต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น โดยการเล่นดนตรีและร้องเพลงของคนตาบอดนั้นมีทั้งที่เล่นกันเป็นวงดนตรี และแบบที่เล่นคนเดียว โดยนอกเหนือจากที่คนตาบอดจะมีรายได้จากการเล่นดนตรีและร้องเพลงอยู่ตามชุมชนต่าง ๆ แล้วกล่าวสำหรับวงดนตรีของคนตาบอดเองยังมีรายได้จากการถูกว่าจ้างให้ไปแสดงตามงานรื่นเริงต่าง ๆ อีกด้วย

ซึ่งการที่คนตาบอดได้นำความรู้ความสามารถของตนมาใช้ในการประกอบอาชีพอิสระด้วยการเล่นดนตรีและร้องเพลงหรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าอาชีพวงดนตรีนั้นได้ทำให้คนตาบอดที่มีความสามารถในการเล่นดนตรีและร้องเพลงไม่ต้องเป็นขอทานอีกต่อไป แต่อย่างไรก็ตาม ในมาตรา ๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ. 2484 ได้บัญญัติให้ "การขับร้อง การตีสีตีเป่า การแสดงการเล่นต่าง ๆ หรือการกระทำการอย่างอื่นในทำนองเดียวกันนั้น โดยเมื่อมิได้มีข้อตกลงโดยตรงหรือโดยปริยายที่จะเรียกเก็บค่าฟังค่าดูแต่ขอรับทรัพย์สินตามแต่ผู้ฟังผู้ดูจะสมัครใจในนั้น ไม่ให้รับฟังเป็นข้อแก้ตัวว่าไม่ได้ขอทาน" ด้วยเหตุนี้คนตาบอดที่เล่นดนตรีและร้องเพลงอยู่ตามชุมชนต่าง ๆ ก็อาจถูกมองว่าเป็นการขอทาน และก็ถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐส่งตัวไป

อยู่ในสถานสงเคราะห์ (มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ. 2484) ซึ่งก็แน่นอนว่าจากพระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ. 2484 ยังส่งผลกระทบต่อคนตาบอดที่ประกอบอาชีพพณิชยการอยู่นั่นเอง ทั้ง ๆ ที่คนตาบอดเหล่านี้ได้พยายามแสดงความสามารถที่พวกเขามีอยู่ และรายได้ของพวกเขาก็มาจากการให้เงินของผู้ฟังผู้ดูซึ่งมีความพึงพอใจในความสามารถของพวกเขา

คนตาบอดกับการประกอบอาชีพทำนาย โชคชะตา โดยกล่าวสำหรับอาชีพทำนายโชคชะตาของคนตาบอดนั้นนับได้ว่าเป็นอาชีพที่คนตาบอดได้ยึดเป็นอาชีพมาเป็นระยะเวลาช้านานแล้ว ซึ่ง คนตาบอดที่ประกอบอาชีพทำนายโชคชะตาในยุคแรก ๆ นั้น จะเป็นคนตาบอดไทยเชื้อสายจีนที่สามารถพูดภาษาจีนได้ โดยคนตาบอดเหล่านี้จะได้รับการส่งเสริมจากผู้ปกครองให้ไปศึกษาศาสตร์การทำนายโชคชะตาจากคนตาบอดชาวจีนที่มาประกอบอาชีพทำนายโชคชะตาอยู่ในประเทศไทย ซึ่งก็แน่นอนว่าคนตาบอดไทยเชื้อสายจีนจำนวนไม่น้อยก็ได้ไปศึกษาศาสตร์การทำนายโชคชะตาเพื่อนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัว และเมื่ออาชีพทำนายโชคชะตานี้ได้รับการพิสูจน์แล้วว่าเป็นอีกอาชีพหนึ่งที่คนตาบอดสามารถทำได้เป็นอย่างดี จึงส่งผลให้คนตาบอดที่ไม่ใช่คนตาบอดไทยเชื้อสายจีนได้หันไปศึกษาศาสตร์การทำนายโชคชะตาตามตำราการทำนายแบบไทย ซึ่งต่อมาเมื่อจำนวนของคนตาบอดที่มีความรู้ในศาสตร์การทำนายโชคชะตามีเพิ่มมากขึ้นนั้น ได้ส่งผลให้มีการเผยแพร่ศาสตร์การทำนายโชคชะตาในกลุ่มของคนตาบอดอย่างต่อเนื่อง โดยองค์กรต่าง ๆ ที่ดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนตาบอดก็ได้มีการเปิดอบรมอาชีพทำนายโชคชะตาขึ้นเป็นจำนวนมาก ยิ่งไปกว่านั้นเนื่องจากศาสตร์การทำนายโชคชะตานี้มีอยู่หลายตำรา ฉะนั้นแล้ว การจัดอบรมศาสตร์การทำนายโชคชะตาของคนตาบอดจึงได้พัฒนาไปตามตำราของศาสตร์การทำนายโชคชะตาที่มีอยู่อย่างหลากหลายด้วย จึงส่งผลให้ในปัจจุบันนี้มีคนตาบอดที่ประกอบอาชีพทำนายโชคชะตาอยู่ในหลากหลายรูปแบบ แต่อย่างไรก็ตาม หากจะกล่าวสำหรับอาชีพการทำนายโชคชะตาแล้ว ก็นับได้ว่าเป็นอาชีพที่มีคนตาบอดใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างรายได้ให้กับตัวเองอยู่พอสมควร แต่อาชีพการทำนายโชคชะตาของคนตาบอดนี้ก็แทบจะไม่เคยได้รับผลกระทบจากนโยบายของภาครัฐเลย (ใหญ่ พงศาสอนองกุล, สัมภาษณ์, 20 สิงหาคม 2550)

โดยการประกอบอาชีพอิสระของคนตาบอดนั้น นอกเหนือจากอาชีพที่ทางผู้วิจัยได้กล่าวมาแล้วข้างต้น คนตาบอดเองก็ยังเลือกที่จะประกอบอาชีพอิสระอื่นๆ อีก ไม่ว่าจะเป็นอาชีพเกษตรกรรม ธุรกิจขายตรง และอาชีพหัตถกรรม เป็นต้น แต่ยังมีคนตาบอดจำนวนไม่มากนักที่เลือกประกอบอาชีพอิสระเหล่านี้ และอาชีพอิสระเหล่านี้ก็ไม่ค่อยที่จะได้รับผลกระทบจากนโยบายของภาครัฐ ฉะนั้นแล้ว ในงานวิจัยชิ้นนี้ ทางผู้วิจัยจึงจะไม่ได้กล่าวถึงอาชีพอิสระเหล่านี้มากนัก

โดยกล่าวสำหรับภาครัฐเองก็ให้เห็นความสำคัญในการส่งเสริมให้คนพิการมีโอกาสได้ฝึกอาชีพและประกอบอาชีพอิสระ กล่าวคือในพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 มาตรา 16 ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการขึ้น เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนสำหรับใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินงานและสงเคราะห์ช่วยเหลือคนพิการ และสนับสนุนสถาบันบริการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการทางการแพทย์ การศึกษา สังคม และการฝึกอาชีพ ตลอดจนศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ (ดู มาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534) อันนำมาซึ่งการออกระเบียบคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพ คนพิการ ว่าด้วยการจัดหาผลประโยชน์และการใช้จ่ายเงินกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2536 แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2547 ซึ่งในระเบียบดังกล่าวได้กำหนดให้การใช้จ่ายเงินกองทุนไว้ในหลายด้าน โดยกล่าวสำหรับการใช้จ่ายเพื่อส่งเสริมอาชีพคนพิการนั้นสามารถที่จะใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนสำหรับคนพิการกู้ยืมไปประกอบอาชีพ ส่งเสริมช่วยเหลือคนพิการให้สามารถประกอบอาชีพได้ สนับสนุนแผนงานและโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการด้านอาชีพโดยส่งเสริมการเตรียมทักษะอาชีพ การอบรมและฝึกอาชีพ การปรับปรุงขยายกิจการศูนย์ฝึกอาชีพและโรงงานในอารักขา รวมทั้งการฝึกและประกอบอาชีพโดยชุมชน (ดู ข้อ 8 ของระเบียบคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ว่าด้วยการจัดหาผลประโยชน์และการใช้จ่ายเงินกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพ คนพิการ พ.ศ. 2536 แก้ไขเพิ่มเติม (ครั้งที่ 2) พ.ศ. 2547)

และเนื่องจากกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการต้องมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการทั้งทางการแพทย์ การศึกษา สังคม และอาชีพ ดังนั้นเพื่อให้กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการมีงบประมาณที่เพียงพอต่อการใช้จ่ายตามภารกิจของกองทุน จึงได้มีการกำหนดให้รายได้ของกองทุนมาจาก เงินอุดหนุนจากรัฐบาล เงินสมทบจากสถานประกอบการ เงินบริจาค และดอกเบี้ยจากเงินกองทุน โดยรายได้ของกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการสามารถแสดงในรูปของตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ตารางแสดงรายได้ของกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

ปีงบประมาณ	เงินงบประมาณ	จำนวนสถานประกอบการ (แห่ง)	จำนวนเงิน	เงินบริจาค	ดอกเบี่ยรับ	รวม (บาท)
2536	25,000,000	-	-	-	-	25,000,000.00
2537	-	-	-	-	-	-
2538	25,000,000	223	14,560,667	34,112.50	955,155.61	40,549,935.11
2539	-	485	33,117,549.00	41,550.00	2,873,769.27	36,032,868.27
2540	30,000,000	470	34,927,525.75	9,460.00	1,710,815.75	66,647,801.50
2541	-	521	34,449,200.50	22,234.25	7,373,202.40	41,844,637.15
2542	20,000,000	530	34,491,310.50	15,300.00	5,589,527.24	60,096,137.74
2543	20,000,000	572	37,283,557.50	18,802.00	2,456,880.68	59,759,240.18
2544	20,000,000	591	38,545,013.50	7,300.00	971,135.84	59,523,449.34
2545	20,000,000	620	41,264,957.50	3,400.00	65,411.24	61,333,768.74
2546	20,000,000	678	46,106,074.45	4,000.00	244,634.65	66,354,709.10
2547	20,000,000	733	51,790,358.50	42,264.00	223,584.88	72,056,207.38
2548	20,000,000	765	57,551,530.61	7,000.00	251,355.40	77,809,886.01
2549	30,000,000	802	65,918,777.35	1,701.00	319,229.39	96,239,707.74
รวม	250,000,000	6,990	490,006,522.16	207,123.75	23,034,702.35	763,248,348.26

ข้อมูลจาก <http://www.oppd.opp.go.th/pwd/D6.1.php#navigationpoint>

ซึ่งก็แน่นอนว่าการที่ภาครัฐได้จัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการขึ้นนั้นได้ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้คนพิการมีโอกาสในการประกอบอาชีพเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับ คนพิการที่ต้องการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งสำหรับการประกอบอาชีพอิสระของคนตาบอดนั้นก็ย่อมที่จะได้รับสิทธิประโยชน์จากกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการที่ไม่ต่างจากคนพิการประเภทอื่นด้วยเช่นกัน โดยคนตาบอดที่มีปัญหาเรื่องเงินทุนในการประกอบอาชีพจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล เปิดร้านนวดแผนโบราณ จัดตั้งวงดนตรี หรือแม้แต่การประกอบอาชีพเกษตรกรรม ก็สามารถที่จะขอกู้ยืมเงินทุนจากกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการเพื่อไปใช้เป็นทุนในการประกอบอาชีพต่าง ๆ เหล่านี้ได้ ซึ่งในปัจจุบันนี้คนพิการสามารถที่จะกู้ยืมเงินทุนจาก

กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการได้ไม่เกินรายละ 40,000 บาท โดยกำหนดส่งใช้คืนภายในระยะเวลาไม่เกิน 5 ปีโดยไม่เสียดอกเบี้ย (<http://www.oppd.opp.go.th/pwd/D.5.6.1php#navigationpoint>) ซึ่งจำนวนเงินดังกล่าวก็นับได้ว่ามากพอสำหรับคนตาบอดในการประกอบอาชีพ โดยนับตั้งแต่ที่กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการได้ให้คนพิการได้ยื่นความจำนงเพื่อขอกู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพอิสระนั้นได้ส่งผลให้มีคนพิการที่มีความประสงค์ที่จะประกอบอาชีพอิสระได้มาขอกู้ยืมเงินจากกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการเป็นจำนวนมาก ซึ่งจำนวนของคนพิการและจำนวนคนพิการแต่ละประเภทที่ได้กู้ยืมเงินเพื่อนำไปประกอบอาชีพอิสระนั้นสามารถแสดงในรูปของตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 3.2 ตารางแสดงจำนวนคนพิการที่ได้รับการอนุมัติให้กู้ยืมเงินจากกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการเพื่อนำไปเป็นทุนประกอบอาชีพอิสระ

ปีงบประมาณ	จำนวนคนพิการที่กู้ยืมเงินจากกองทุนฯ (ราย)	จำนวนเงิน (บาท)
2538	208	3,691,870
2539	1,923	37,379,520
2540	3,242	64,254,900
2541	3,040	59,336,525
2542	4,050	77,363,990
2543	4,563	88,402,830
2544	4,391	86,012,600
2545	5,928	116,206,465
2546	5,184	102,781,321
2547	5,832	116,173,589
2548	8,652	209,870,829
2549	5,851	165,912,493
รวม	52864	1,127,386,932

ข้อมูลจาก <http://www.oppd.opp.go.th/pwd/D6.2.php#navigationpoint>

ตารางที่ 3.3 ตารางแสดงจำนวนคนพิการแต่ละประเภทที่ได้รับการอนุมัติให้กู้ยืมเงินจาก
กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการเพื่อนำไปเป็นทุนประกอบอาชีพอิสระ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2537 - 2549

ประเภทความ พิการ	การประกอบอาชีพ			รวม
	ค้าขาย	เกษตรกรรม	รับจ้าง	
สายตา	2,092	2,123	1,071	5,286
การได้ยิน	1,544	1,777	749	4,070
การเคลื่อนไหว	15,328	15,389	7,554	38,271
พฤติกรรม	116	144	41	301
สติปัญญา	422	636	181	1,239

ข้อมูลจาก สำนักส่งเสริมและพิทักษ์คนพิการ

นอกจากนี้แล้วองค์กรที่ดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการที่มี
แผนงานหรือโครงการในการจัดฝึกอบรมทักษะการประกอบอาชีพให้กับคนพิการ ก็ยังสามารถที่
จะเสนอแผนงานหรือโครงการเหล่านั้นเพื่อขอรับการสนับสนุนด้านเงินทุนในการดำเนินงานจาก
กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการได้อีกด้วย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้องค์กรที่ดำเนินงานด้านการพัฒนา
คุณภาพชีวิตคนตาบอดเกิดการตื่นตัวในการจัดฝึกอบรมทักษะด้านการประกอบอาชีพให้กับคน
ตาบอดกันเป็นอย่างมาก โดยทักษะในการประกอบอาชีพที่มีการจัดอบรมกันมากนั้นได้แก่ ทักษะ
การวาดแผนโบราณ การทำนายโชคชะตา การใช้คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

จากเนื้อหาในบทนี้ พอที่จะสรุปได้ว่า แม้ในอดีตคนตาบอดยังไม่ได้รับการพัฒนา
ทักษะในด้านต่าง ๆ เนื่องจากสังคมยังมีความเข้าใจว่าคนพิการเป็นผู้ที่ไม่มีความสามารถ แต่เมื่อ
คนตาบอดมีโอกาสได้เรียนหนังสือในโรงเรียนที่จัดการศึกษาให้สำหรับคนตาบอดโดยเฉพาะ คน
ตาบอดก็เริ่มมีโอกาสในการประกอบอาชีพตามไปด้วย โดยเริ่มแรกนั้นคนตาบอดที่มีโอกาสไป
ทำงานในสถานประกอบการเอกชน สถานที่ราชการและรัฐวิสาหกิจ มักจะเกิดจากการได้รับความ
ช่วยเหลือในการฝากเข้าทำงาน ส่วนคนตาบอดที่ไม่มีโอกาสได้เข้าไปทำงานในสถานประกอบการ
เอกชน และหน่วยงานของรัฐก็ได้พยายามดิ้นรนเพื่อหารายได้เลี้ยงปากเลี้ยงท้องด้วยการประกอบ
อาชีพอิสระ ซึ่งต่อมามีคนตาบอดก็ได้เริ่มเรียกร้องให้ภาครัฐมีการปรับปรุงนโยบายเพื่อเป็นการเปิด
โอกาสให้คนตาบอดและคนพิการมีโอกาสในการประกอบอาชีพเพิ่มมากขึ้น ซึ่งภาครัฐก็ได้เริ่ม

จัดทำนโยบายต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมการประกอบอาชีพสำหรับคนพิการดังรายละเอียดที่ทางผู้วิจัยได้กล่าวมาแล้ว

อย่างไรก็ตาม แม้ภาครัฐจะได้ส่งเสริมให้คนตาบอดได้รับโอกาสในการประกอบอาชีพ ทั้งในส่วนของการทำงานในสถานประกอบการเอกชน การทำงานในสถานที่ราชการและหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนการประกอบอาชีพอิสระ เช่นเดียวกับคนพิการประเภทอื่น ๆ แต่ทั้งนี้ก็ยังมียุทธศาสตร์ของภาครัฐและการใช้ดุลพินิจของผู้มีอำนาจนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ยังเป็นอุปสรรคต่อคนตาบอดในการประกอบอาชีพอยู่ ซึ่งทางผู้วิจัยจะกล่าวถึงนโยบายภาครัฐและการใช้ดุลพินิจของผู้มีอำนาจนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่เป็นอุปสรรคต่อคนตาบอดในการประกอบอาชีพอย่างละเอียดในบทต่อไป